

9. Трускавецький Р. С. Еволюція гідроморфних ґрунтів під дією антропогенних факторів / Р. С. Трускавецький // Ґрунти Волинської області.- Луцьк : Вежа, 1999. – С. 122 – 128.

Микола Кісіль

Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ

ПОТРЕБА ІНВЕСТИЦІЙ НА ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ В ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ОКУПАЦІЄЮ ЧАСТИНИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Окупація частини території України призвела до значних втрат, як по державі загалом, так і в постраждалих регіонах Донбасу. Нині визначаються розміри цих втрат і вартість заходів, зокрема інвестиційних, необхідних для відновлення економіки сільського господарства на підконтрольних і окупованих територіях Донецької та Луганської областей.

При будь-якому варіанті подолання наслідків тимчасової окупації необхідно активізувати інвестиційні процеси у аграрній сфері. Загальний стан цих процесів доцільно оцінювати за показником капітальних інвестицій на 1 га угідь. Значення цього показника по регіонах України нині значно вирізняються, що свідчить про наявність регіональних диспропорцій в інвестиційному забезпеченні і необхідність його суттєвого покращення в аграрному виробництві на території Донбасу. Якщо показник розміру капітальних інвестицій на 1 га сільськогосподарських угідь у середньому по Україні в 2014 р. становив 937 грн., то в Донецькій і Луганській областях – відповідно 295 і 228 грн/га (23 і 24 місця у рейтингу регіонів), що в 11–14 раз менше, ні в лідируючої Івано-Франківської області (табл.).

Тимчасова окупація частини території Донецької і Луганської областей вже в 2014 р. призвела до різкого спаду інвестиційної діяльності в їх сільському господарстві та скорочення проти попереднього року капітальних інвестицій на 780 млн гривень. За попередніми оцінками, у 2015 р. також зменшаться інвестиції на 1 га угідь, інвестиційні процеси не забезпечать не лише розширеного, а й простого відтворення виробництва і капіталу, обсяги випуску сільськогосподарської продукції скоротяться, а негативний вплив цих процесів на всю економіку та соціальну сферу держави і регіонів посиляться.

Таблиця 1

**Капітальні інвестиції у сільське господарство
з розрахунку на 1 га сільгоспугідь**

Регіон	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
У фактичних цінах відповідних років					
Україна, усього	580,2	851,8	898,8	861,7	937,4
У т.ч.: Донецька обл.	571,4	855	551	755,3	295,4
Луганська обл.	284,6	364	539	432,7	228,5
У перерахунку показників 2010-2013 рр. на ціни 2014 р.					
Україна, усього	765,1	1289,5	1261,0	1018,5	937,4
У т.ч.: Донецька обл.	753,4	1294,4	773,1	892,8	295,4
Луганська обл.	375,3	551,1	756,2	511,5	228,5

Негативні наслідки війни на Донбасі свідчать, що інвестиції у сільське господарство є основою розвитку усієї економіки і соціуму. Зростання інвестицій забезпечує додатковий випуск агропродукції, яка використовується в інших галузях і сферах економіки викликає позитивні мультиплікативні ефекти. Виявлено тісний взаємозв'язок між показником капітальних інвестицій на 1 га і зміною обсягів товарної продукції сільського господарства, прибутку та валового регіонального продукту, що підтверджується коефіцієнтами кореляції відповідно 0,95, 0,85, та 0,56. Тобто, спад інвестицій у сільське господарство Донбасу викликав не лише негативні наслідки в цій галузі, а й скорочення усього валового регіонального продукту та зниження рівня економічного і соціального забезпечення населення. Тому заходи щодо усунення негативних наслідків тимчасової окупації частини території України слід формувати з урахуванням потреби капітальних інвестицій на розвиток аграрного виробництва і сільських територій, розглядаючи їх як ключовий чинник для досягнення позитивних зрушень.

Орієнтовні оцінки потреби капітальних інвестицій в сільське господарство Донецької і Луганської областей у процесі досліджень було здійснено по трьох варіантах: перший – якщо тут не будуть здійснюватися додаткові заходи щодо покращення інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства; другий – буде досягнуто середнього по державі рівня інвестування сільського господарства; третій – якщо буде забезпечено пріоритетність інвестиційного забезпечення розвитку цієї галузі постраждалих регіонів.

Якби в 2014 р. у сільське господарство Донецької і Луганської областей було здійснено капітальні інвестиції в розмірах, що відповідають другому і третьому варіантам, то їх розміри вони б мали становити відповідно 937 і 1462 грн на 1 га сільськогосподарських угідь. Проте фактично здійснені в у цих

регіонах капітальні інвестиції на 1 га угідь становили відповідно 295 і 228 грн. Тобто, для реалізації другого і третього варіантів інвестиційного забезпечення цих регіонів необхідно додатково інвестувати у рік: по Донецькій області за другим варіантом – 642 грн/га, а за третім – 1167грн/га; по Луганській області за другим варіантом –708 грн/га, а третім – 1234 грн/га. Зазначені показники додаткової потреби показують, які капітальні інвестиції в сільське господарство надалі необхідно забезпечувати щорічно, щоб відновити їх розміри, здійснювані в період до тимчасової окупації цих територій, і для подальшого досягнення їх середнього чи пріоритетного рівнів.

У зв'язку з ідеєю розроблення і реалізації програми відновлення аграрної економіки на період 2016–2018 рр. в подальших відповідних розрахунках до зазначеної програми слід ураховувати, що загальна потреба усіх капітальних інвестицій в сільське господарство на підконтрольній території по другому варіанту розрахунків на цей період становить по Донецькій і Луганській областях відповідно 3,9 і 3.0 млн грн, а по третьому варіанту – 6,3 і 4,5 млрд гривень. Здійснення інвестицій у зазначених розмірах дозволить подолати негативні наслідки від спаду інвестиційної діяльності в сільському господарстві та суттєво прискорити розвиток економіки регіонів.

У разі, якщо фінансування капітальних інвестицій по зазначеній програмі буде орієнтуватися на національні джерела, доцільно її масштаб визначати на основі другого варіанту, а при наявності джерел іноземного походження можна реалізувати третій варіант розрахунків.

Ярослав Корсун

Рівненський державний аграрний коледж

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ПТАХІВНИЦТВА

У статті обґрунтовано напрями підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств галузі птахівництва за умови переходу на інноваційну модель розвитку підприємств галузі.

В конкурентній боротьбі завжди перемагає той, хто здатний забезпечити найвищий рівень конкурентоспроможності власних товарів та послуг. У протилежному випадку обраний вид підприємницької діяльності приречений на невдачу. Таким чином, підвищення рівня конкурентоспроможності є головним завданням підприємства в ринковій економіці, що гарантує йому зміцнення власних позицій серед конкурентів.